

Af disse fremgaar det nemlig klarlig, hvor ulige Fattigbyrden er fordelt. Og dette har ført til Ubillighed mod de Fattige ved, at Forpleiningen i de forskjellige Kommuner er meget forskjellig; somme Steder gaar man overveiende humanit tilværks, andre Steder tager man mere Sigte paa de egentlige Bagabonder og indretter sit Fattigvæsen derefter. Naar jeg siger, at det har ført til Demoralisation paa alle Hold, behøver jeg blot at pege paa, at der jo er Kommuner, — det kan man se af de offentlige Blade, og vi kende det desværre Alle af Erfaring —, der istedetfor at opretholde de Uformuende søge at faae dem til snarest muligt at tage Hjælp for at blive af med dem, og derved gaa Individerne saa at sige tabt for Samfundet. Det er den ene Side af Sagen. Den anden Side af Sagen, er, at andre Kommuner have Interesse af at opretholde Individet i den paagældende Kommune, hvilket jo ganske nylig endogaa har ført til, at nogle Mand, just ikke i og for sig, fordi de have støttet en Mand i en fremmed Kommune, men paa Grund af Forhandlinger, der stode i Forbindelse dermed, ere blevene dømt til Bånd og Brød. Man har ogsaa set et saa graverende Exempel, at en Kommune har understøttet en Pige med dobbelt Bagthold for hurtigere at kunne faae hendes Arv forbrugt og faae hende henvist til en anden Kommune. Sigt er demoraliserende for Samfundet, for Kommunerne og for Individerne. Det er derfor naturligt, at man i en Række af Aar desværre uden at komme videre, har gjort det ene Forsøg efter det andet paa at faae det offentlige Fattigvæsen omdannet. Som det nu er, er det baade for strengt og for mildt, idet det blander Alle i een Gryde, behandler Værdige og Uværdige paa samme Maade; den nødtvungne Tøde skal der gives, og Mindre kan Ingen faae, naar han ikke skal sulke ihjel. Jeg skal ikke udbrede mig over disse Mangler, ikke holde sentimentale Taler over denne Tilstand; ærede Medlemmer kunne jo lave sig saadanne Billeder i deres egen Fantasi, og Saadant kan da siden læses i enhver Kommissionsbetænkning, saa at, naar vi vare hjulps dermed, havde vi nok. Heller ikke skal jeg udvikle, hvilken Sorg, hvilken Ulykke det kan være, naar stræbsomme Mand og Kvinder falde Fattigvæsenet til Byrde. Jeg veed vel, at et enkelt Medlem har sagt, at det var slet ingen Ulykke, men jeg betragter det som i allerhøieste Grad ulykkeligt, ikke blot borgerligt og politisk talt, men væsentlig, fordi man mister sin personlige Frihed, og kort sagt, er tabt for Samfundet fra det Dieblit, man falder Fattigvæsenet til Byrde. For at faae de Bygninger, der i snevære Kredse fandtes i det gamle Samfund, Laugene og de forskjellige Slags Kasser afløste af noget Andet, har der været nedsat flere Kommissioner. Strax efter, at man havde faaet Næringsloven af 1857, ialtsald ikke ret mange Aar efter, nedsatte man en Kommission

til Overveielse af, hvad der kunde gøres for, at Syge- og Alderdomskasser kunde blive oprettede. Det var, om jeg hukker ret, i 1860. Dengang var man endnu saa begejstret for det rent abstrakte Frihedsbegreb, at man troede, at der deri var en Lægedom mod alle Sygdomme, og man vilde da naturligvis ikke, at Staten skulde gribe videre ind i den Sag, men man foreslog dog, at Staten forsaavidt skulde gribe ind, som den skulde danne et Slags Normaludkast, efter hvilket Sygekasserne kunde danne deres Love. Siden har der gjentagne Gange været nedsat Kommissioner, blandt Andet ogsaa i 1866. Da var man dog kommen noget videre. Da vilde et Flertal af Kommissionen, at Staten skulde virke ansporende til Oprettelsen af Sygekasser ved at træde hjælpende til og give visse Bidrag, navnlig yde fri Befordring for Lægen til Personer, der vare Medlemmer af en Sygekasse. Et Mindretal vilde endog gaa saavidt, at det vilde have oprettet en Slags Arbejderinvalidesond, det vil paa andet Dansk sige, en Slags Alderdomsforpørgelse, hvor de, der havde været i en Sygekasse og paa forskjellig Maade havde sikret sig, kunde blive sikrede mod Nød i deres Alderdom, naar de ikke lenger kunde arbejde, og denne Fond skulde støttes baade af Staten og Kommunerne. Man var enig om, at Frivilligheden var ikke istand til alene at magte Opgaven, men paa den anden Side hævdede man, at Staten skulde ikke træde tvingende til. Senere har Arbejderkommissionen været nedsat; men med al Agtelse for dens Arbejde, kan jeg dog ikke sige, at den egentlig har bragt os en Løsning synderlig nærmere for de nævnte to Punkters Bedkommende, Sygekasser og Alderdomskasser. Det Forslag, der er bragt frem angaaende Alderdomskasser, forekommer mig, naar jeg skal sige min Mening ganske uforbeholdent, egentlig ikke at være et brugbart Forslag. Det indeholder den almindelige Grundsætning, at Staten og Kommunen skulde give Tilskud, Staten med tre Fjerdedele og Kommunen med en Fjerdedel, men det er ganske i Almindelighed hentastet, uden at være nøiere formet i det Enkelte. Der er vel givet nogle enkelte Bestemmelser f. Ex. om, hvilke Medlemmer der overhovedet kan tilkomme Hjælp, men de ere meget ubestemte. Forresten er Kommissionen selv uenig, idet et betydeligt Mindretal vil have Tvangskasser oprettede. Det Lovforslag, som her foreligger, har ikke laant Noget af Arbejderkommissionen af den simple Grund, at det er blevet til, før Arbejderkommissionen er bleven nedsat. Jeg kan som sagt ikke se, at vi ved denne Kommission ere komne en Løsning nærmere for de to Spørgsmaals Bedkommende, hvorimod jeg skal indrømme, at Kommissionen paa mange andre Punkter har givet Bidrag til Løsningen af forskjellige sociale Spørgsmaal. Der er imidlertid kommet en hel Del ældre Planer frem, og ikke blot Planer og Theorier, men ogsaa Forsøg paa